Ner. 219. ROK 1843. WTOREK 26 WRZEŚNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery; numer pojedyńczy groszy dziesięć.

IMIONA RZYMSKIE. Jutro Przeniesienia S. Stanisława.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE. Jutro Stamir.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzin	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiej	Stopień ciepła podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
23	6	27 5, 063	† 6, 9	3, 30	Po Wschodni słaby	Chmury	
	2	6, 250	9. 3	3, 76	„ mocny	PoChmurno	Deszcz
	10	7, 251	8, 5	3. 82	„ słaby		
24	6	7, 407	8, 8	3, 85	PPł. zachodni		
	2	7, 271	11, 4	3, 60	„ „	Pogoda z Chmurami	
	10	6, 456	8, 0	3, 59	Żaden		

Wiadomości krajowe.

KRAKÓW.

Dnia 21 i 22 b. m. odbył się przy obserwatoryum trzeci tegoroczny herszlowski termin, t. j. zacząwszy od 6 godziny rano d. 21, zapisywano przez 36 godzin nieprzerwanie stan meteorologicznych instrumentów. Największa wysokości barometryczna była d. 21 o 9 god. rano: 27" 7"'. 25; najmniejsza d. 22 o 6 god. wiecz.: 27" 5"'. 17; cała więc oscyllacya wynosiła 2"'. 08. Od 9 god. rano d. 21, opadał barometr ciągle, z małą tylko przerwą, aż do zakończenia obserwacyi. Największe ciepło było d. 21 o 1 god.: † 13 °3 R; najmniejsze d. 21 o 6 god. rano † 3 °2 R. Największa sprężystość wyziewów wodnych miała miejsce d 21 o 2 god. po południu, najmniejsza d. 21 o 6 god. rano. Wiatr panujący był zachodni; o 11 godzinach niebyło żadnego wiatru. Niebo było przez ciąg tych obserwacyi po największej części było pochmurne, tylko o czterech godzinach było zupełnie pogodne; Deszcz zapisano sześć razy. Magnetometr okazywał d. 21 rano nieregularny ruch igły magnesowéj, zmiana deklinacyi d. 21 od najmniejszości rano do największości po południu wynosiła 13' 33"; a d. 22 9' 38"; W roku 1842, miała igła d. 21 Września rano także ruch nieregularny; to samo miało miejsce i w roku 1841; roku 1842 były oscyllacye igły magnesowéj w te dnie 6' 38", 10' 27"; roku 1841 9' 1", 8' 55".

Kraków d. 25 Września 1843 r.

Weisse Dyr. Obs.

Onegdaj P. Adolf Grüner przed wyjazdem za granicę dawał koncert na fortepianie w sali Knotza. Żałować musimy że P. Grüner ufny w swój talent nie użył żadnego ze znanych środków narobienia poprzedniego hałasu, a nawet miał odwagę nie szukać przyjaciół do przedawania biletów i zamiast na tydzień wprzód ogłosić afiszami swój popis, takowe na parę godzin przed rozpoczęciem dopiero przylepiać kazał. Ale mestety przekonał się co to jest młody talent mający sobie dopiero tworzyć imię. Niechaj go jednak nie zraża niewdzięczny początek. Ta mała liczba słuchaczy umiała go ocenić. Sztuki Thalberga w najtrudniejszych nawet częściach odegrane były z biegłością niezwykłą. Ale są to tylko, że tak powiemy igraszki muzykalne gdzie koncercista więcéj z

mechaniczną zręcznością popisywać się musi. Twórczy talent P. Grünera pokazał się dopiero w jego fantazyach których tłem polskie pieśni ludu i ruskie dumki. Podobne utwory pojętnie uchwycone i przeprowadzone narodowego utworzyć mogą muzyka i dla tego radzimy P. Grünerowi téj strony jego talentu nie zaniedbywać.

Wiadomości zagraniczne.

— *Warszawa* 12 *Września.* —

Wczoraj o godzinie 4 po południu Najjaśniejszy Cesarz i król przybyć raczył do tutéjszego miasta N. Pan przybył przez rogatki Wolskie, i stanął w pałacu Łazienkowskim, gdzie Go czekał Jaśnie Oświecony Feldmarszałek Xiąże Warszawski, Namiestnik Królestwa, otoczony Jenerałami. JW. Jenerał-Adjutant Hrabia Orłów, przybył z Najjaśniejszym Panem. Wieczorem całe miasto oświetlono.

— *Z Petersburga.* —

Okręt amerykański Jork, kapitan Karol Mooney, wypłynąwszy 16 Sierpnia z Kronstadtu, nazajutrz o god. 7 rano był zaskoczony straszliwą burzą w bliskości wyspy Sommers. Piorun uderzywszy w jeden z jego masztów, przebiegł po nim na pokład który uszkodził i po pompie spuścił się na dno okrętu, zniszczywszy pompę skoczył z niéj na dół wielkiego masztu który zapalił również jak i leżące tam blisko wory z lnianém siemieniem. Kapitan i majtkowie rzucili się do wydobycia pompy, gdyż dym ztamtąd wychodzący kazał obawiać się pożaru. Jakoż ujrzano ogień i starano się ugasić go lejąc wodę na dno okrętu. Z rozkazu kapitana wrzucono do morza do 160 worów z siemieniem dla ulżenia okrętowi i łatwiejszego opanowania ognia. Dokazawszy tego, kapitan osądził za potrzebną wrócić do Kronstadtu dla naprawienia okrętu, który 18 t. m. wszedł tam do portu. W chwili uderzenia piorunu majtkowie znajdowali się na pokładzie; 4 z nich obalił, a jednego zabił na miejscu. — Jedna z gazet Petersburgskich następnie zdaje sprawę ze zdarzenia na drodze żelaznéj Carskosielskiéj wieczorem pierwszego dnia wyścigów konnych: »O północy karawana jadąca z Carskiego Sioła zatrzymała się o 3 wiorsty nie dojeżdżając do Petersburga. Jakiś głos męzki wykrzyknął, że inna machina parowa idzie na jéj spotkanie, i że pierwsze wagony są w płomieniach. Natychmiast znaczna liczba podróżnych lękając się zetknięcia 2 machin, wyskoczyła z wagonów, nie zważając na zapewnienia Konduktorów, że żadna machina, nie idzie na spotkanie i że nie ma żadnego niebezpieczeństwa. W rzeczy samej była czcza trwoga: przyczyną zatrzymania się było zbytnie rozpalenie się jednéj z osi, co postrzegłszy, dla jéj ostudzenia natychmiast karawana została wstrzymana. Po zapewnieniu się o tém osoby rozsądne wsiadły napowrót do pojazdów i wygodnie przybyły do stacyi; inne, bardziéj trwożliwe, odbyły resztę drogi pieszo.«

— *Londyn* 9 *Września.* —

Według dziennika *Morning Chronicle* lord Stuart de Rothsay ma zamiar, dla słabości zdrowia, opuścić poselską posadę w St. Petersburgu, a tu dziennik wigoski zaleca rządowi, aby tę posadę najważniejszą ze wszystkich na stałym lądzie, zdolnym obsadził dyplomatem.

Globe mówi, że O'Connell ma zamiar uorganizować swoją radę trzystu przy końcu roku. Każdy z członków powinien przynieść 100 f. szterlingów zebrane od swoich wyborców, co razem uczyni sumę 30.000 funtów. Pieniądze zdają się być głównym celem, ale wedle licznych dotąd wyszłych ogłoszeń nie będzie trudnościw zebraniu całéj liczby członków.

HISZPANIA.

Paryż 10 *Września.* Depesze telegraficzne z Hiszpanii.

Bajonna 9 *Września.* Jenerał Narvaez na mustrze garnizonu madryckiego zawiadomił wojsko, że skazani do ciężkich robót żołnierze pułku *Principe*, zostali ułaskawieni. Wielu oficerów, podoficerów i żołnierzy tego samego pułku, którzy mieli udział w rokoszu, pozbawieni zostali dowództwa i ozdób honorowych. Wojsko wiele okazywało zapału.

Paryż 10 *Września.* Rząd francuzki nie ogłosił wczoraj wieczór telegraficznéj depeszy względem dalszego rozwinięcia rzeczy w Barcelonie. Co się tycze depeszy z Bajonny o ułaskawieniu byłych żołnierzy i podoficerów pułku *Principe*, którzy mieli udział w rokoszu wojska i na więzienie zostali skazani, pomiędzy których sam Narvaez dawniéj wiele rozdzielił orderów, donosi ona, że ten krok uznano za potrzebny, dla przytłumienia w tym pułku jak równie i w całym garnizonie panującego niezadowolenia, które się także w sposób wyraźny i znaczący objawiło w całéj ludności Madrytu. Jest to faktem wiarogodnemi doniesieniami sprawdzonym, że dwaj ministrowie Caballero i Aylon oświadczyli się w najenergiczniejszy sposób względem samowolnego postępku jenerała Narvaez przy téj okoliczności, w któréj rozkazał wykonać wyrok śmierci, nie zrobiwszy nawet najmniejszego doniesienia o

tém rządowi, i wnioskowali, aby go złożyć z urzędu jenerał kapitana Madrytu. Z tego powodu objawiła się niezgoda w gabinecie, w skutek której minister wojny Serrano, który bez wyjątku przyjmuje wszystko, co sobie życzy Narvaez, zagroził podaniem się do dymisyi. Narvaez tym sposobem zmuszony był niejako publicznie, uroczyście zaprzeczyć sobie samemu, i z pewnością można twierdzić, że oba wyżéj wspomnieni ministrowie, którzy domagali się złożenia z urzędu, odstąpili już tego zamiaru.

Z madryckich listów okazuje się, że dwaj przez barcelońską juntę wysłani komisarze w przedmiocie zwołania centralnéj junty, nic nie wskórali, ponieważ gabinet Lopeza ani słyszeć o tém nie chce, ale obietnica świetnego wynagrodzenia ujęła obu kommisarzy Benevat i Querealt, i zalecono im aby ile możności przyłożyli się do uspokojenia ludności Barcelońskiej i wyjednali poddanie się centralnéj władzy. Oczekiwano powrotu kommissarzy; do Barcelony w dniu 9 bieżącego miesiąca, nie wiadomo tylko czyli mieszkańcy zechcą słuchać ich głosu. O wybuchu niespokojności w Barcelonie, kommisarze naturalnie nic wiedzieć nie mogli, gdyż to miasto opuścili 5go Września.

Paryż 11 *Września.* Depesza telegraficzna z Hiszpanii,

Perpignan 9 *Września.* Dnia 7 o godzinie 5téj twierdza Moutjuich rozpoczęła ogień na fortecę Atarazanas. Brygada artyleryi z Moulins del Rey, i 200 ludzi milicyi z Igualada przybyło do Garcia; milicye Vich, Villafranca, Manresa, Berga wyruszyły ku Barcelonie, aby wspierać działanie jenerał kapitana przeciw powstańcom. Pułkownik Sayas objął dowództwo twierdzy Montjuich.

Najwyższa junta na swojém trzeciem posiedzeniu mianowała swoim prezesem p. Antonio Baiges, a pana Jese Maria Montana i Roma jego sekretarzem; pierwszy został zarazem naczelnym dowódzcą znajdujących się w mieście sił wojskowych, a don Franco Riera dowódzca trzeciego batalionu ochotników został mu dodany. Ale pułkownik Baiges w nocy z dnia 3 na 4 w w bitwie od postrzału zginął.

Oczekują w Barcelonie trzech batalionów ochotników z Lerydy, które niedawno pod dowództwem brygadiera Ametler z Saragossy wymaszerowały. Garnizon liczący 2,500 ludzi zajął cytadelli port. Milicya narodowa w czasie zajść pomiędzy wojskami liniowemi i ochotnikami zachowała się neutralnie. Garnizon miał otrzymać morzem posiłki. Mataro i niektóre sąsiednie miejsca oświadczyły się za juntą. Zdaje się, że i Gerona to uczyni: równie jak Manresa, tylko Vich dłużéj rządowi madryckiemu wiernem pozostanie. Listy z Perpignan nic nowego o wypadkach w Barcelonie nie mówią, donoszą tylko, że batalion ochotników z Rens który sam Prim organizował, nie pozwolił się rozbroić i oświadczył się za juntą.

Jenerał kapitan Saragossy 31 Sierpnia wraz z politycznym naczelnikiem tego miasta wydał proklamacyę do któréj przyłączone zostało Bando z następującemi artykułami. 1. Użycie wszelkiego rodzaju broni zabrania się każdemu, kto nie ma szczególowego od władz upoważnienia 2. również zabrania się używanie fuzyi, karabinów lub pałaszy, wyjąwszy w służbie publicznéj. 3. wszelkie indywiduum broń noszące, a które nie nosi munduru milicyi narodowéj, nie należy do armii lub korpusu karabinierów (straż celna) ma być natychmiast schwytane, zaprowadzone na odwach, by następnie pod zawyrokowanie właściwego sądu oddanem zostało 4 każdy cudzoziemiec, który nie udowodni, że złożył przed władzą deklaracye względem miejsca swego zamieszkania, i którego żadne prawne zatrudnienie w mieście nie zatrzymuje w przeciągu 24 godzin ma być z miasta oddalonym. Piąty artykuł wzywa wszelkie władze cywilne i wojskowe by czuwały nad wypełnieniem powyższych przepisów, i przeszkadzały wszelkiemu zgromadzaniu się na ulicach i placach Saragossy,

Wedle korrespodencyi dziennika *Memorial Bordelais* z Madrytu, trzej ministrowie Lopez Aylon i Caballero przeciw zamiarom ministrów Frias i Serrano, z których ostatni chciał oddać królowéj zupełne wykonywanie jej władzy; mieli się oświadczyć za juntą centralną, co jak się zdaje prawdą być nie może, przynajmniéj co do Lopeza. Partia infanta ma podsycać poróżnienia, by wyjednać przez to ożenienie jego syna z królową Jzabellą. Partia zaś republikanów coraz silniéj żąda federacyjnéj rzeczypospolitéj, do czego głównie pomódz może zwołanie junty centralnéj, która w Barcelonie, Saragosie, Galicyi, Sevilli, Kadyxie, Grenadzie, Burgos, i wielu innych miejscach ma swoich licznych stronników.

W Biskai oprócz stronnictwa, które wymaga na nowo dawnych fueros, i w tym celu wysłało do Madrytu p. Arrieta Mascarra z reklamacyą, coraz wzrasta, a trudności i w téj prowincyi wzmagają się. Dnia 26 Sierpnia przybył nowy polityczny naczelnik p. Tejera, którego gabinet mianował do Bilbao. Następnego dnia wydał odezwę do deputacyi prowincyonalnéj, która prawie zupełnie złożona jest z fue-

rystów; aby go w zwyczajnéj uroczystéj formie na jego urzędzie zainstalowała. Ale deputacya odpowiedziała, iż tego uczynić nie może, gdyż jego urząd z swéj natury przeciwnym jest fueros prowincyi Biskai. Żądano więc iod p. Tejero, aby czekał aż do otrzymania odpowiedzi ze strony rządu madryckiego na reklamacyę, którą posłano względem przywrócenia fueros. Naczelnik polityczny nie zważał na to a ponieważ deputacya nie chciała go na jego urząd wprowadzić, zainstalował więc sam siebie. Ale depotacya która ten postępek uważała za obrazę praw swoich, wydała przeciw temu uroczystą protestacye. W takim stanie były rzeczy, gdy ostatnie wiadomości z Bilbao wychodziły. Zdaje się, że deputacya nie myśli odstąpić od swego żądania o przywrócenie fueros, i równie mocno będzie przy swém obstawać, jak rząd madrycki będzie się opierał. Rząd zresztą korzystać może z tego, że Guipuscoa i Alava, dwie drugie prowincye Baskijskie, nie przyłączyły się do reklamacyi baskijczyków.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.
Od dnia 23 do dnia 24. Września.

Wodzicka Zofia hr., Wodzicki Alfred hr., Guraikiewicz Franciszek, Jazwinski Karol ob., Łętowsk Teofil ob., z Polski; — Męcinski Wincenty hr., Wojnarowski Franciszek ob., Kicinski Bruno hr., Wojnarowski Edward ob., z Galicyi.

Wyjechali z Krakowa.

Wojciechowski Bruno, Piotrowski Nicefor, Zarembina Julia, Targowska Magdalena ob., Parys Erazm; Chrzmanowski Wincenty ob., Majewski Alexander ob do Polski; — Stockmar, do Pruss

Doniesienia Urzędowe.

Nro. 111.

SEKRETARZ JENERALNY SENATU.

W zastosowaniu się do postanowienia Senatu Rządzącego z d. 7 b. m. i r. N. 3425 D. G, Sekretarz Jeneralny Senatu ogłasza niniejszym konkurs na wakującą posadę kassyera kassy policyjnéj, do któréj pensya w kwocie złp. 1,800 rocznie etatem jest przywiązaną, a którą otrzymujący obowiązanym będzie do złożenia kaucyi bądź w gotowiźnie bądź fidejussorycznéj kwotę złp. 2000 wynoszącéj.

Mający przeto chęć ubiegania się o rzeczoną posadę zechcą podania swe w téj mierze na stęplu ceny złp. dwa spisane i opatrzone dowodami kwalifikacyi, wraz z opisem biegu życia na ręce podpisanego w przeciągu dni 14 złożyć, po upływie bowiem tego terminu, konkurs zamkniętym zostanie.

Kraków d. 23 Września 1843 r.

Majewski.

Nro 8443.

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI W SENACIE RZĄDZĄCYM

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Na mocy uchwały Senatu Rządzącego z d. 7 Września r. b. Nro. 4699 DGS. odbywać się będzie w biórze Wydziału Spraw Wew. i Policyi licytacya *in minus* przez opieczętowane sekretne deklaracye w przedmiocie dostawy w ciągu roku 1844 potrzebnéj ilości sąg kamienia na wapno do cegielni skarbowéj dajwor zdatnego, oznaczając cenę za każdą siągę z dostawą po ƒ24. Deklaracye mają być składane dnia 10 Października r. b. między godziną 10 zrana a 2 z południa, na ręce Senatora w Wydziale Spraw Wewnętrznych i Policyi prezydującego, a to według wzoru następującego:

Wzór do deklaracyi.

Na skutek obwieszczenia przez Wydział Spraw Wewnętrznych i Policyi z d. 19 Września r. b. Nro. 8443 w dzienniku rządowym ogłoszonego, względem odbywać się mającéj licytacyi na dostawę potrzebnéj w ciągu roku 1844 ilości siąg kamienia na wapno do cegielni skarbowéj dajwor, składam niniejszą deklaracyą iż przedsiębiorstwa rzeczonego podejmuję się za zapłatę za każdy siąg kamienia z dostawą do cegelni dajwor po złotych polskich (tu wyrazić po ile) i takowe wedle warunków licytacyi przezemnie przejrzanych i zrozumianych w zupełności i jak najdokładniéj uskutecznię. Zaswiadczenie kassy głownéj, jako należne *vadium* w kwocie złp. 200 złożyłem: znajduje się na niniejszéj deklaracyi zamieszczone (tu winien deklarant datę, imie i nazwisko tudzież numer domu zamieszkania wyszczególnić.) Ostrzega się zaś, aby deklaracye pod nieważnością pisane były wyraźnie bez przekreśleń lub zastrzeżeń, i ażeby na wierzchu opieczętowanéj deklaracyi napisaném było: »Deklaracya odnosząca się do licytacyi na dostawę kamienia do cegielni dajwor! — O innych warunkach licytacyi, każdego czasu wiadomość w Wydziale Spraw Wewnętrznych i Policyi powziąść można.

Kraków d. 2 Września 1843 r.

Senator Prezydujący
Kopff.
Referendarz L. *Wolff.*